

HECHTINGSPROBLEMATIEK IN BEELD EN BEWEGING

Maartje Jaspers en Kim Rollé

Inleiding

- Dit zijn wij
- Wie zijn jullie?
- Boekje
- Dit is de **ruimte**
- **Veiligheid:** Kaders zijn gesteld. Wat heb je nodig?
- Het **tempo:** Zo ziet de workshop eruit

Inhoud

- Hechting
- Reactieve hechtingsstoornis
- Bouwstenen van Truus Bakker
- Ervarings- en lichaamsgericht werken
  - solo, duo, kwartet, groep
- Uitwisselen van ervaringen

Hechting

Hechtingsstijlen

Veilig gehecht

- Autonom
- Goede balans gehechtheid en exploratie
- Evenwichtige beheersing emoties
- Normale populatie ca 65%
- Kinderen in jeugdzorg ca 15%

Ambivalent-afwerend gehecht

- Gepreoccupeerd/hyperactiverend
- Ouders ambivalent
- Klampt zich vast en is tegelijk boos en teleurgesteld
- Weinig exploratie
- Emoties maximaliseren
- Normale populatie ca 15%
- Kinderen in jeugdzorg ca 45%

Vermijdend gehecht

- Gereserveerd/deactiverend
- Ouders emotioneel weinig beschikbaar
- Exploratie met maskeren van eigen angst
- Emoties minimaliseren
- Normale populatie ca 20%
- Kinderen in jeugdzorg ca 40%

Gedesorganiseerd gehecht

- Onverwerkt
- Ouders onvoorspelbaar
- Verstarren of tegenstrijdig patroon (geen strategie)
- Onverwerkt/angstig voor opvoeder
- Normale populatie ca 15%
- Kinderen in jeugdzorg ca 35%
- Kinderen in residentie ca 70%

Reactieve hechtingsstoornis

DSM V

- Geremd, emotioneel teruggetrokken gedrag jegens volwassenen
  - kind zoekt zelden troost als het van streek is
  - kind reageert zelden op troosten als het van streek is
- Een aanhoudende, sociale en emotionele stoornis
  - minimale emotioneel en sociale responsiviteit op anderen
  - beperkt positief affect
  - episoden van onverklaarde prikkelbaarheid, verdrietigheid of angstigheid

Reactieve hechtingsstoornis

DSM V

- Een patroon van extreme vormen van ontoereikende verzorging
  - sociale verwaarlozing of een tekort waarbij emotionele basisbehoefte (bouwsteen 1-3) nauwelijks aandacht krijgen
  - herhaaldelijk wisselen van primaire verzorgers
  - opgroeien in ongebruikelijke omgevingen
- Er zijn redenen om te veronderstellen dat de verzorging verantwoordelijk is voor het gestoorde gedrag

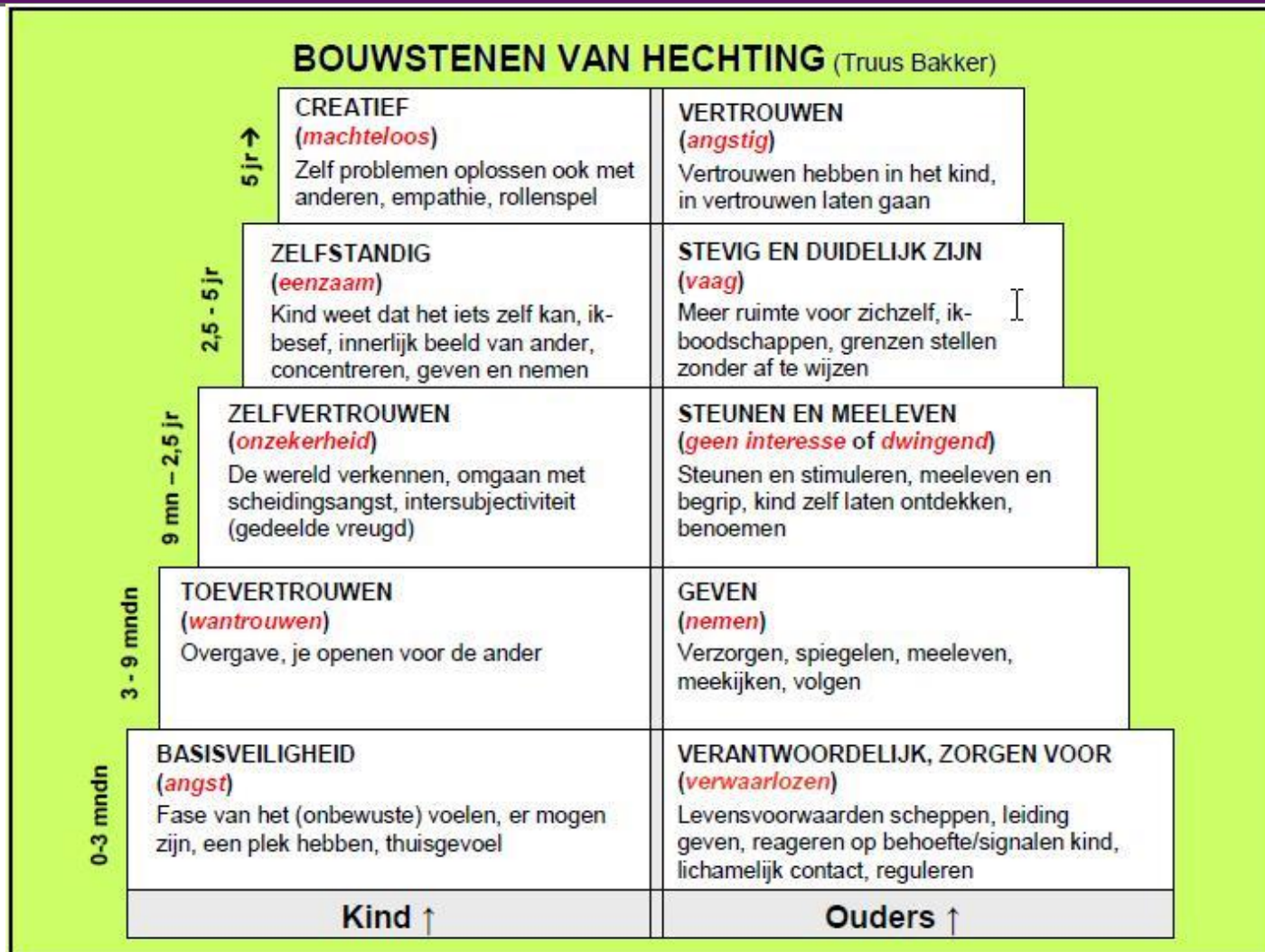
Reactieve hechtingsstoornis

DSM V

- Er wordt niet voldaan aan de criteria voor de autisme-spectrumstoornis
- De stoornis is voor het 5de levensjaar duidelijk aanwezig

*De reactieve hechtingsstoornis krijgt de specificatie **ernstig** als een kind alle symptomen van de stoornis vertoont, waarbij elk symptoom zich op een relatief hoog niveau manifesteert*

Bouwstenen van Truus Bakker

Werkwijze

Basisveiligheid

- Neutrale houding
- Contact maken en afstemmen
  - Veilig leren voelen
  - Vertrouwen en werkrelatie opbouwen

Toevertrouwen

- Inzicht ontwikkelen in eigen emoties, gedrag- en denkpatronen
- Jij - ik - samen
- Afstand en nabijheid

Werkwijze

Zelfvertrouwen

- Emoties en beleving doorwerken
  - Frustratietolerantie
- De integratie van denken, voelen en handelen oefenen
- Zelfbeeld en zelfcontrole
- Opdoen van positieve ervaringen

Zelfstandig

- Benoemen en differentieren
- Doorzettingsvermogen
- Reguleren van emoties

Werkwijze

Creativiteit

- Het geleerde eigenmaken
  - Positieve momenten terughalen
  - Trots en eigenwaarde vergroten
  - En verankeren
- Onthechting
  - Tijdig aankondigen
  - Waar naar toe werken
  - Hoe vorm te geven; wat heb je nog nodig
- Ritueel

Bouwsteen 1: Basisveiligheid

Ervaringsgerichte oefening

- Individueel
- Beeldend:
  - Materiaal; pak een vel papier en kies materiaal wat je op dit moment prettig vindt om mee te werken? Pastelkrijt, olie krijt, stift of potlood
  - Vul het vel papier met waar jij van houdt, wat je leuk vindt, wat je belangrijk vindt. Je kan denken aan kleuren, dieren, mensen om je heen, een fijne plek.

Bouwsteen 2: Toevertrouwen

Ervaringsgerichte oefening

- In duo's
- Dans en beweging:
  - Verdeel wie als eerste steunt en wie leunt
  - De leuner mag bepalen waar de steuner gaat staan
  - Vervolgens zet Maartje muziek aan en praat ze jullie er door heen

Bouwsteen 3: Zelfvertrouwen

Ervaringsgerichte oefening

- In duo's
- Maak zelf een keuze tussen dans of beeldend en deel dit met elkaar
- Dans:
  - Spiegelen; wissel elkaars bewegingen af en speel met afstand en nabijheid
  - Spreek af hoe je tijdens de beweging, op non-verbale manier aangeeft wie volgt en wie leidt
  - Als je na enige tijd niet precies weet wie volgt en wie leidt, is dat niet erg
- Beeldend:
  - Materiaal: klei
  - Onderwerp: eigen keuze in overleg met je partner

Bouwsteen 4: Zelfstandig

Ervaringsgerichte oefening

- In groepjes van 4 (8x4 en 1x6)
- Maak nieuwe groepjes van 4, mag met iemand anders of met duo-partner
- Beeldend en dans:
  - Materiaal: papier, stift of potlood, muziek en lichaam
  - Maak een beweging op papier die je leuk of prettig vindt
  - Maak vervolgens bij de tekening van je buurman een beweging
  - Welke je daarna met je groep in een volgorde legt waardoor er een gezamenlijk bewegingspatroon ontstaat
  - Die ga je uiteindelijk presenteren aan de groep

Bouwsteen 5: Creatief

Ervaringsgerichte oefening

- Individueel
- Nu mag jij staan voor wat je bent in de groep
- Schrijf op wat je wil delen;
  - wat heb je ervaren in / wat neem je mee uit de workshop
  - wat herken je / pas je toe in eigen praktijk
- En hang dit op per thema;
  - Veiligheid
  - Zelfvertrouwen
  - Creatief
- Ruimte om elkaars post-it's te lezen

Uitwisseling: Hoe werkt het?

- In groepen per discipline
- Schrijf drie interventies op die je toe zou kunnen passen;
  - één voor bouwsteen veiligheid
  - één voor bouwsteen zelfvertrouwen
  - één voor bouwsteen creativiteit
- Schrijf kort op wat je belangrijk vindt in het werken met deze doelgroep na aanleiding van deze workshop?
  - Wat heb je gemist, wat zou je anders doen?
  - Wat doe je ook?
  - Wat was nieuw, heb je ontdekt, heeft je verrast?
- Uiwisseling

Afsluiting

Dank voor jullie aandacht en input!